

به نام خداوند خورشید و ماه | که دل را به نامش خرد داد راه

ویرایش ۱۴۰۱

شامل بیش از ۲۵۵۰ تست با پاسخ‌نامه‌ی خیلی تشریحی

+ به همراه گنجینه‌ی کامل لغات و ترکیب‌های کتاب‌های درسی از پایه‌ی سوم تا پایه‌ی نهم

+ به انضمام مجموعه‌ی کامل کنایه‌ها و ضرب‌المثل‌های پارسی به همراه معانی و کاربرد

ششم و نهم

تیزهوشان

امه‌ا تست

هوش و استعداد تحلیلی

کلامی و ادبی

مهندس مصطفی باقری
دکتر امین یزدی‌زاده

کتاب
استراتژیک
آزمون‌های ورودی
تیزهوشان

توجه کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به انتشارات مهروماه است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی و تکثیر به هر شکل و نوع، بدون کسب مجوز کتبی از ناشر ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

مقدمه‌ی مؤلفان

آسمان فرصت پرواز بلند است

قصه این است چه اندازه کبوتر باشی

خداوند بزرگ را شاکرم که یک بار دیگر توفیق خدمت به دانش‌آموزان علاقه‌مند و همکاران ارجمندم را در قالب یک نگارش دیگر نصیب بنده گردانید.

انتشارات مهرماه به حکم وظیفه‌ای که در زمینه‌ی گسترش دانش و پرورش ذهن دانش‌آموزان مستعد برای خود قائل است، کتاب ۱۰۰۱ تست هوش و استعداد کلامی و ادبی را از تابستان ۱۳۹۸ در دستور کار خود قرار داد. با توجه به استقبال بی‌نظیر دانش‌آموزان و اساتید و مدیران مجموعه‌ها از دیگر کتاب‌های چاپ‌شده، بار مسئولیت‌ها و حساسیت‌های ما صد چندان گردید.

علی‌رغم اینکه نگارش اولیه‌ی کتاب در آذرماه به پایان رسید، اما ضعف‌هایی در برخی از قسمت‌های آن احساس می‌کردم که با استانداردها و وسواس‌های شخصی‌ام سازگاری نداشتند؛ بنابراین تصمیم گرفتم برای پوشش کاستی‌ها و کم‌سوادیهای خودم از یک همکار متخصص در حوزه‌ی ادبیات در این کتاب کمک بگیریم. در این راستا از دوست و همکار ارجمندم جناب آقای دکتر یزدی‌زاده که در زمینه‌ی هوش کلامی، سال‌ها فعالیت درخشان داشته‌اند طلب کمک و همکاری کردم و ایشان با روی باز از این موضوع استقبال کردند. بدین ترتیب اولین تجربه‌ی من در نگارش کتاب به‌صورت مشترک با یک همکار دیگر شکل گرفت که اتفاقاً بسیار تجربه‌ی سازنده و دلچسپی بود. درسنامه‌های کامل و نکات بسیار غنی که در کتاب خواهید دید، همگی مرهون زحمات این همکار ارجمند می‌باشد و تقریباً ۱۰۰۰ تست و مثال حل‌شده در این کتاب حاصل کار ایشان است.

مجموعه‌ای که در دست دارید شامل ۲۵۲۴ تست مختص بخش هوش کلامی است که در ۵ بخش، ۱۳ فصل و ۱۱۰ مبحث طبقه‌بندی شده، همچنین گنجینه‌های ارزشمندی هم به کتاب پیوست شده که شامل بیش از ۲۵۰۰ واژه‌ی مهم با معنی، ۴۳۰ کنایه به همراه کاربرد، ۳۵۰ ضرب‌المثل به همراه مفهوم، ۱۶۸ واژه‌ی هم‌آوا و ۷۰ واژه‌ی ایهام‌ساز است و این هم از کرامات مهرماه است که کتاب ۱۰۰۱ تست آن شامل بیش از ۲۵۰۰ تست است.

با توجه به رویکرد جدید آزمون‌های ورودی مدارس سمپاد، کتاب حاضر قطعاً کتابی **استراتژیک** برای داوطلبان آزمون‌های تیزهوشان است و ان‌شاءالله می‌تواند **کمکی تمام‌عیار** قلمداد شود.

در شکل‌گیری این کتاب کلیه‌ی همکاران ارجمندم در انتشارات مهرماه سنگ تمام گذاشتند و به جرأت نگارنده کوچک‌ترین سهم را ایفا نموده است که بر خود واجب می‌دانم مراتب قدردانی خود را از ایشان ابراز دارم.

در ابتدا از جناب آقای احمد اختیاری عزیز، مدیر توانمند و فرهیخته‌ی انتشارات مهرماه که با صبر و حوصله و اشتیاق فراوان و فراهم آوردن تمامی امکانات، زمینه‌ی خلق این اثر را فراهم کردند، بسیار سپاسگزارم. همچنین از همکارانمان در واحد ویراستاری به‌ویژه سرکار خانم ملکی که در واقع بیشترین زحمات را برای کتاب متقبل شدند، صمیمانه سپاسگزارم. همکاران عزیزمان در واحد تولید سرکار خانم سیاوشی مدیر تولید و جناب آقای صفایی مدیر فنی که در کنار دیگر اعضا به‌طور شبانه‌روزی برای این کتاب زحمت کشیدند، منت بسیاری بر گردن بنده دارند. همچنین عزیزانمان در واحد چاپ، واحد هنری، واحد روابط عمومی و واحد فروش که همگی تلاش شبانه‌روزی و خستگی‌ناپذیری برای خلق این اثر متحمل شده‌اند و خود به عینه شاهد این زحمات بوده‌ام و صمیمانه از آنها سپاسگزارم.

از همکار بسیار ارجمندم سرکار خانم اسرافیلی به خاطر کمک‌های بی‌دریغشان تشکر ویژه‌ای دارم و در پایان با کسب اجازه از ساحت مقدس امام زمان و روح بزرگوار پدر ارجمندم به سهم خودم این اثر را به‌طور ویژه به مادر عزیزم، دبیر دوست‌داشتنی بازنشسته‌ی ادبیات تقدیم می‌کنم.

دوستدار همیشه‌ی شما

مهندس مصطفی باقری

به نام ایزدمنان

قبل از هر بیانی بر خود لازم می‌دانم در کسوت شاگردی از اهتمام شبانه‌روزی و ارزشمند جناب آقای مهندس مصطفی باقری، در نگارش و گردآوری این کتاب بی‌نظیر و دیگر کتب پرمحتوای ایشان تقدیر و تشکر نمایم و بر خود می‌بالم که روزگار، توفیق همکاری با چنین فرهیخته‌ای را نصیبم کرد و توانستیم با توجه به سؤالات تیزهوشان سال‌های گذشته و اهمیت دادن طراحان به بخش هوش کلامی و ادبی، تهی بودن بازار از دارا بودن یک کتاب با تست‌های کاملاً جدید و تألیفی با رویکردی مفهومی و همچنین نیازهای دانش‌آموزان، معلمین و اولیای گرامی که در طی یک سال اخیر، جای خالی چنین کتابی را احساس می‌کرده‌اند، آن را به تحریر درآوریم.

امیدوارم این کتاب، نه انجام، بلکه شروع راهی باشد در روند خلق نگاهی تازه به هوش ادبی و کلامی: از این رو، این کتاب نه تنها برای دانش‌آموزان و داوطلبان ورود به مدارس استعدادهای درخشان (ششم و نهم)، بلکه برای تمام دانش‌آموزان و حتی دبیران گرامی و هر ایرانی که بخواهد در ابتدا با ادبیات وطنش و بعد با سؤالات و الگوهای متنوع هوش کلامی آشنا بشود، سودمند است.

گفتنی است زحمات سایر عزیزانی که در این میان نقش مؤثر داشته‌اند، نیز فراموش‌شدنی نیست. جا دارد از سرکار خانم فائزه شهابی‌نژاد (استان خوزستان - اهواز) که بنده را در این مسیر سخت، در نگارش و طراحی سؤالات یاری رساندند، همچنین خانواده‌ی عزیزم که در نگارش سطر به سطر این مجموعه، هم‌نفس من بودند، از صمیم قلب نهایت تشکر و قدردانی را داشته باشم و از خداوند دادگر و منان برای همگی آنان بهترین‌ها را آرزو کنم.

دکتر امین یزدی‌زاده

مقدمه‌ی ویرایش جدید

بعد از سونامی درناک کرونا، جهان آنقدر درگیر تغییر و تحولات فراوان و بعضاً بنیادی قرار گرفت که بسیاری از آن، خارج از تصور بود. در این میان یک اتفاق عجیب هم برای کتابی که در دست دارید به‌وجود آمد و آن «پوشش بیش از ۱۰۰ درصد» سؤالات این کتاب با سؤالات آزمون‌های ورودی مدارس تیزهوشان ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بود که بسیار باعث مباهات و شگفتی گردید.

پوشش بیش از صد درصدی! مگه میشه؟! مگه داریم؟! چه جوری آخه!؟

بله: «مبحث ۱۰۹ این کتاب کار خودش رو کرد و این کتاب رو مطابقت بیش از صد درصدی کرد تا یک اتفاق عجیب رو رقم بزنه!؟» ماجرا از این قرار بود: خاطریم هست که در اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۹ که مراحل آخر تکمیل کتاب داشت انجام می‌شد، برنامه‌ی بنده تألیف دو کتاب «تست کلامی» و «تست ریاضی» بود. به دلیل شرایطی که کرونا به‌وجود آورده بود، در انتشارات مهرماه به این جمع‌بندی رسیدیم که قادر به تولید هر دو کتاب در زمان از پیش تعیین‌شده نخواهیم بود و تصمیم گرفتیم با تمام توان یکی از آنها را تولید و به مخاطبین عرضه کنیم و آن همین کتاب ۱۰۰۱ تست کلامی بود که آقای یزدی‌زاده ۱۰۰۱ تست و بنده هم در حدود ۱۵۰۰ تست آن را آماده کرده بودیم. در آخرین لحظات من تصمیم گرفتم **سؤالات مبحث ماشین‌های ورودی و خروجی** را که برای کتاب ۱۰۰۲ تست آماده کرده بودم، به این کتاب اضافه کنم. سؤالات این مبحث مورد علاقه‌ام بود و می‌دانستم ممکن است مورد علاقه‌ی طراحان هم قرار بگیرد. از طرفی کتاب ۱۰۰۲ تست هم به آزمون نمی‌رسید. پس این مبحث را به کتاب اضافه کردم و برای درک بهتر دانش‌آموزان، مدل ریاضی آن را هم حذف نکردم و فقط تعدادی سؤال از جنس سؤالات کلامی به آن اضافه کردم تا موجب ناهمگونی نباشد. هرچند در آزمون سال ۱۳۹۹ سؤالی از این مبحث مطرح نشد، ولی آن را از کتاب حذف نکردم و اتفاقاً در سال ۱۴۰۰، هم در آزمون ششم به هفتم و هم در آزمون نهم به دهم، از این مبحث سؤال مطرح شد و این‌گونه شد که این کتاب عنوان «بیش از صد درصد» را به‌دست آورد: یعنی علاوه بر اینکه ۱۰۰ درصد سؤالات کلامی آزمون‌های ششم و نهم را پوشش داده بود، چند سؤال هوش ریاضی را که «در هیچ منبع دیگری» از «هیچ انتشاراتی» حتی مشابه آن هم وجود نداشت، در خود می‌دید. هرچند این تمام افتخار این کتاب محسوب نمی‌شد و دو تیپ دیگر از سؤالات هوش کلامی که آنها هم برای اولین بار در آزمون تیزهوشان مطرح می‌شد و در **هیچ کتاب دیگری مشابه آنها وجود نداشت، در این کتاب با تست‌های فراوان آورده بودم.**

در ویرایش اخیر این کتاب، همه‌ی سؤالات هوش کلامی که در آزمون‌های ورودی مدارس تیزهوشان ششم و نهم ۱۴۰۱-۱۴۰۰ آمده بود، گنجانده شده است تا در کنار دیگر سؤالات و خواندنی‌های کتاب، مخاطب را از هر جهت برای هر آزمونی که شامل سؤالات «هوش کلامی» می‌شود، در موضع قدرت قرار دهد.

با تقدیم بهترین آرزوها

ارادتمند شما مصطفی باقری

تیرماه ۱۴۰۰

فهرست

بخش ۱: توانایی‌های کلامی

فصل ۱: روابط کلامی

مبحث ۱: مترادف‌ها (مسائل نوع ۱)	۹
مبحث ۲: مترادف‌ها (مسائل نوع ۲)	۱۱
مبحث ۳: مترادف‌ها (مسائل نوع ۳)	۱۲
مبحث ۴: مترادف‌ها (مسائل نوع ۴)	۱۳
مبحث ۵: مترادف‌ها (مسائل نوع ۵)	۱۴
مبحث ۶: معادل تک‌کلمه‌ای	۱۵
مبحث ۷: توصیف واژه (مسائل نوع ۱)	۱۶
مبحث ۸: توصیف واژه (مسائل نوع ۲)	۱۸
مبحث ۹: متضادها (مسائل نوع ۱)	۲۰
مبحث ۱۰: متضادها (مسائل نوع ۲)	۲۱
مبحث ۱۱: متضادها (مسائل نوع ۳)	۲۱
مبحث ۱۲: متضادها (مسائل نوع ۴)	۲۲
مبحث ۱۳: هم‌خانواده‌ها	۲۳
مبحث ۱۴: جمع و مفرد کلمات	۲۴
مبحث ۱۵: مسائل ترکیبی تضاد و ترادف	۲۴
مبحث ۱۶: مسائل ترکیبی کلی	۲۶

فصل ۲: ساختار، اجزا و املاي واژگان

مبحث ۱۷: ساختار واژه	۲۸
مبحث ۱۸: یافتن غلط املايي براساس معنی لغت	۳۱
مبحث ۱۹: یافتن غلط املايي در گزینه‌ها	۳۳
مبحث ۲۰: تشخیص غلط املايي در متن	۳۶
مبحث ۲۱: جایگذاری واژه‌ی درست در متن، با توجه به املاي آن	۳۷

فصل ۳: ارتباطات واژگان

مبحث ۲۲: رابطه‌ی ترادف و تضاد	۳۹
مبحث ۲۳: رابطه‌ی تضمین	۴۰
مبحث ۲۴: رابطه‌ی جایگاهی	۴۱
مبحث ۲۵: رابطه‌ی ساختاری (مسائل نوع ۱)	۴۲
مبحث ۲۶: رابطه‌ی ساختاری (مسائل نوع ۲)	۴۳
مبحث ۲۷: رابطه‌ی بزرگی و کوچکی	۴۴
مبحث ۲۸: رابطه‌ی علت و اثر	۴۵
مبحث ۲۹: رابطه‌ی نتیجه و اثر	۴۵
مبحث ۳۰: رابطه‌ی همراهی	۴۶
مبحث ۳۱: رابطه‌ی وسیله‌ای	۴۷

مبحث ۳۲: رابطه‌ی سه‌واژه‌ای	۴۸
مبحث ۳۳: اختلاف در حروف واژگان	۴۸
مبحث ۳۴: ارتباط ویژه	۴۹
مبحث ۳۵: ترتیبی	۵۰
مبحث ۳۶: ترکیب با ریاضی	۵۱
مبحث ۳۷: روابط عددی	۵۲
مبحث ۳۸: رابطه‌ی دستوری	۵۳
مبحث ۳۹: مسائل ترکیبی	۵۴

فصل ۴: تناسب واژگان

مبحث ۴۰: تناسب در ارتباط کلمه‌ها (مسائل نوع ۱)	۶۲
مبحث ۴۱: تناسب در ارتباط کلمه‌ها (مسائل نوع ۲)	۶۵
مبحث ۴۲: تناسب در ارتباط کلمه‌ها (مسائل نوع ۳)	۶۷
مبحث ۴۳: تناسب دوگانه در ارتباط کلمه‌ها	۷۰
مبحث ۴۴: تناسب در ارتباط سه کلمه	۷۲
مبحث ۴۵: یافتن ویژگی مشابه بین کلمات (مسائل نوع ۱)	۷۴
مبحث ۴۶: یافتن ویژگی مشابه بین کلمات (مسائل نوع ۲)	۷۸
مبحث ۴۷: انتخاب کلمه‌ی مشابه	۷۹

فصل ۵: دسته‌بندی واژگان

مبحث ۴۸: دسته‌بندی کلمات (مسائل نوع ۱)	۸۳
مبحث ۴۹: دسته‌بندی کلمات (مسائل نوع ۲)	۸۵
مبحث ۵۰: انتخاب جفت کلمه‌ی متفاوت	۹۰
مبحث ۵۱: دنباله‌ی منطقی کلمات	۹۴
مبحث ۵۲: بخش‌های ضروری	۹۸
مبحث ۵۳: بررسی درستی حقیقت	۱۰۰

بخش ۲: درک، تصحیح و تکمیل عبارات ... ۱۰۱

فصل ۶: کامل کردن گزاره‌ها

مبحث ۵۴: جایگذاری واژه‌ی مناسب در جمله	۱۰۳
مبحث ۵۵: جایگذاری حرف ربط مناسب	۱۰۷
مبحث ۵۶: تکمیل عبارت	۱۰۸
مبحث ۵۷: جایگذاری واژگان مناسب در عبارت	۱۱۰
مبحث ۵۸: جایگذاری حروف ربط مناسب در عبارت	۱۱۲
مبحث ۵۹: جایگذاری با ترتیب مناسب	۱۱۳
مبحث ۶۰: یافتن جمله‌ی مناسب واژه	۱۱۶
مبحث ۶۱: یافتن واژه‌ی مناسب از بین عبارت‌ها	۱۱۸
مبحث ۶۲: یافتن واژه‌ی نادرست و جایگذاری	۱۲۰
مبحث ۶۳: جایگذاری و کامل کردن شعر	۱۲۱

فصل ۷: ضرب‌المثل‌ها و قرابت معنایی

- مبحث ۶۴: معانی، کاربردها و قرابت معنایی ضرب‌المثل‌های مدرسه‌ای ۱۲۴
- مبحث ۶۵: ضرب‌المثل‌ها (مسائل نوع ۱) ۱۳۲
- مبحث ۶۶: ضرب‌المثل‌ها (مسائل نوع ۲) ۱۳۳
- مبحث ۶۷: ضرب‌المثل‌ها (مسائل نوع ۳) ۱۳۴
- مبحث ۶۸: ضرب‌المثل‌ها (مسائل نوع ۴) ۱۳۶
- مبحث ۶۹: ضرب‌المثل‌ها (مسائل نوع ۵) ۱۳۶

فصل ۸: جمله‌سازی و تصحیح جملات

- مبحث ۷۰: گنجینه‌ی نکات جمله‌سازی ۱۳۹
- مبحث ۷۱: جمله‌سازی (مسائل نوع ۱) ۱۴۱
- مبحث ۷۲: جمله‌سازی (مسائل نوع ۲) ۱۴۳
- مبحث ۷۳: جمله‌سازی (مسائل نوع ۳) ۱۴۳
- مبحث ۷۴: گنجینه‌ی نکات نگارشی تصحیح جملات ۱۴۴
- مبحث ۷۵: تصحیح جملات ۱۴۸
- مبحث ۷۶: مرتب‌سازی جملات ۱۵۲

بخش ۳: استدلال، درک و تحلیل متن ۱۶۱

فصل ۹: درک مطلب و نتیجه‌گیری

- مبحث ۷۷: تشخیص موضوع کلی ۱۶۳
- مبحث ۷۸: انواع سؤالات نتیجه‌گیری از متن ۱۶۵
- مبحث ۷۹: تجزیه و تحلیل متن (مسائل نوع ۱) ۱۷۷
- مبحث ۸۰: تجزیه و تحلیل متن (مسائل نوع ۲) ۱۸۱
- مبحث ۸۱: انواع سؤالات درک مطلب ۱۸۳

بخش ۴: مسائل الفبایی و

کدگذاری‌های کلامی ۱۹۷

فصل ۱۰: سؤالات مبتنی بر حروف الفبا

- مبحث ۸۲: مرتب کردن کلمات براساس حروف الفبا ۱۹۹
- مبحث ۸۳: ترتیب قرارگیری کلمات در فرهنگ لغت ۲۰۵
- مبحث ۸۴: ارتباط بین حروف تشکیل‌دهنده‌ی کلمه ۲۰۷
- مبحث ۸۵: اجرای قاعده بین حروف ۲۱۰
- مبحث ۸۶: ساخت کلمات بامعنی (مسائل نوع ۱) ۲۱۳
- مبحث ۸۷: ساخت کلمات بامعنی (مسائل نوع ۲) ۲۱۵
- مبحث ۸۸: ساخت کلمات بامعنی (مسائل نوع ۳) ۲۱۸
- مبحث ۸۹: انتخاب دسته‌حروف متفاوت ۲۲۱
- مبحث ۹۰: تناسب در ارتباط حروف ۲۲۸

فصل ۱۱: کدگذاری و رمزگشایی‌های کلامی

- مبحث ۹۱: کدگذاری با حروف ۲۳۲

- مبحث ۹۲: رمزگشایی از حروف ۲۳۵
- مبحث ۹۳: کدگذاری حروف با اعداد ۲۳۷
- مبحث ۹۴: کدگذاری اعداد با حروف ۲۴۱
- مبحث ۹۵: کدگذاری با استفاده از جدول ۲۴۳
- مبحث ۹۶: کدگذاری کلمات با کلمات ۲۴۶
- مبحث ۹۷: کدگذاری با یک زبان فرضی ۲۴۸
- مبحث ۹۸: کدگذاری کلمات با اعداد ۲۵۳
- مبحث ۹۹: کدگذاری تحلیلی با حروف ۲۵۵

بخش ۵: دقت، سرعت، توجه و تمرکز ۲۵۹

فصل ۱۲: سنجش سرعت با سؤالات کلامی

- مبحث ۱۰۰: واژه‌سازی ۲۶۱
- مبحث ۱۰۱: تشخیص معنایی واژه در گزاره‌های مشابه ۲۶۶
- مبحث ۱۰۲: ساختار واژه ۲۶۶
- مبحث ۱۰۳: رابطه‌ی واژگان ۲۶۸
- مبحث ۱۰۴: جمله‌سازی ۲۶۹

فصل ۱۳: سنجش دقت و سرعت با سؤالات تحلیلی

- مبحث ۱۰۵: شمارش اجزای مختلف موجود در متن ۲۷۲
- مبحث ۱۰۶: تشخیص واژگان در سطرها و ستون‌ها ۲۷۳
- مبحث ۱۰۷: تشخیص نوشتاری گزاره‌های مشابه و غیرمشابه ۲۷۵
- مبحث ۱۰۸: کدگذاری شکل‌ها و حروف ۲۷۷
- مبحث ۱۰۹: ردیابی خروجی‌های متوالی ۲۷۹
- مبحث ۱۱۰: معمای الفبایی ۲۸۴

بخش ۶: پاسخ‌نامه ۲۸۹

بخش ۷: پیوست ۳۴۵

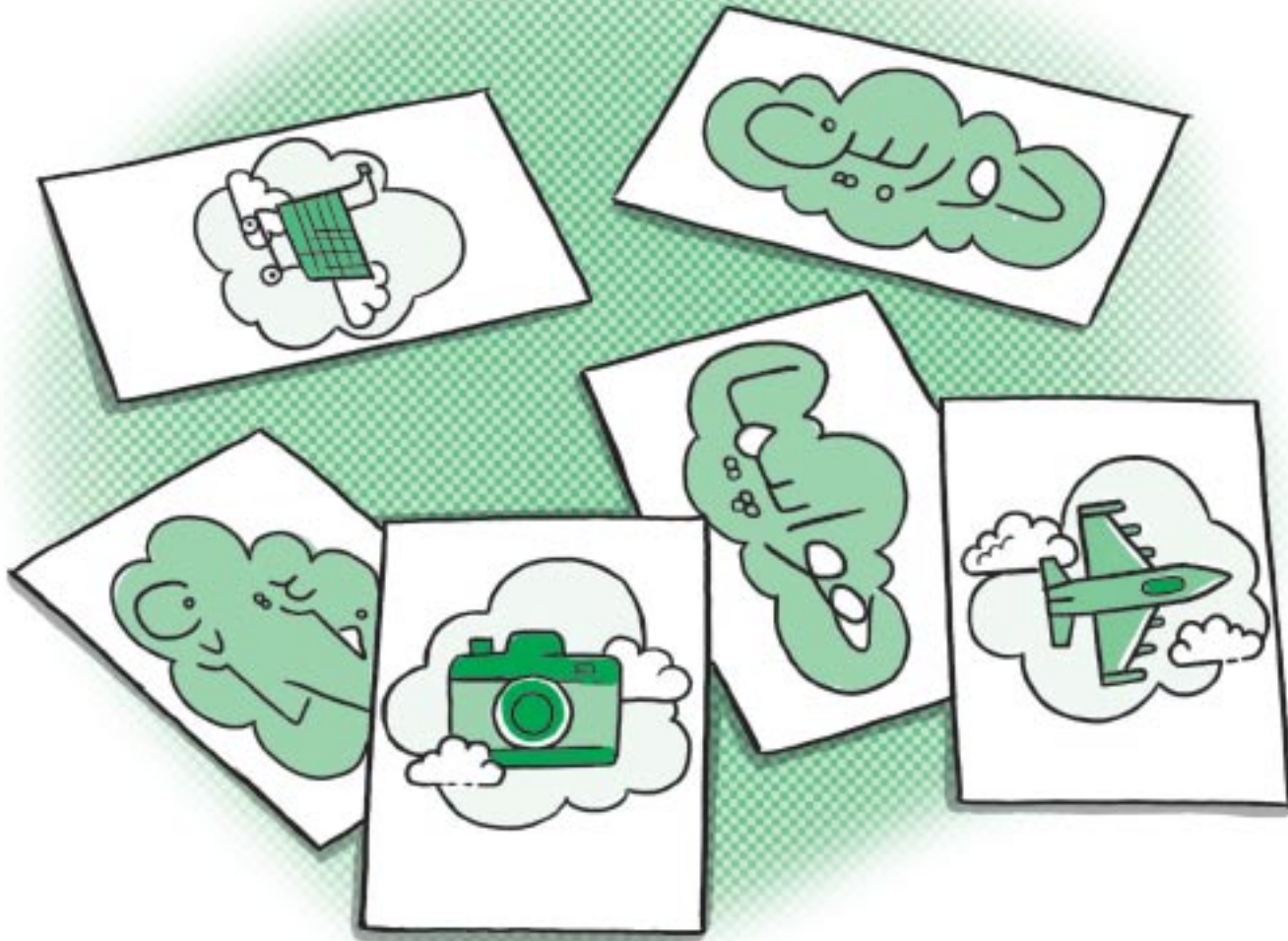
پیوست الف: گنجینه‌ی مفاهیم و معانی واژگان مدرسه‌ای (از سوم تا نهم) ۳۴۶

پیوست ب: گنجینه‌ی کامل کنایه‌ها، ضرب‌المثل‌ها و واژه‌های هم‌آوا و ایهام‌ساز ۳۶۳

بخش ۱

توانایی‌های کلامی

فصل ۲: ساختار، اجزا و املاي واژگان

فصل ۱: روابط کلامی

فصل ۴: تناسب واژگان

فصل ۳: ارتباطات واژگان

فصل ۵: دسته‌بندی واژگان

بخش ۲

درک، تصحیح و تکمیل عبارات

فصل ۷: ضرب المثلها و قرابت معنایی

فصل ۶: کامل کردن گزارهها

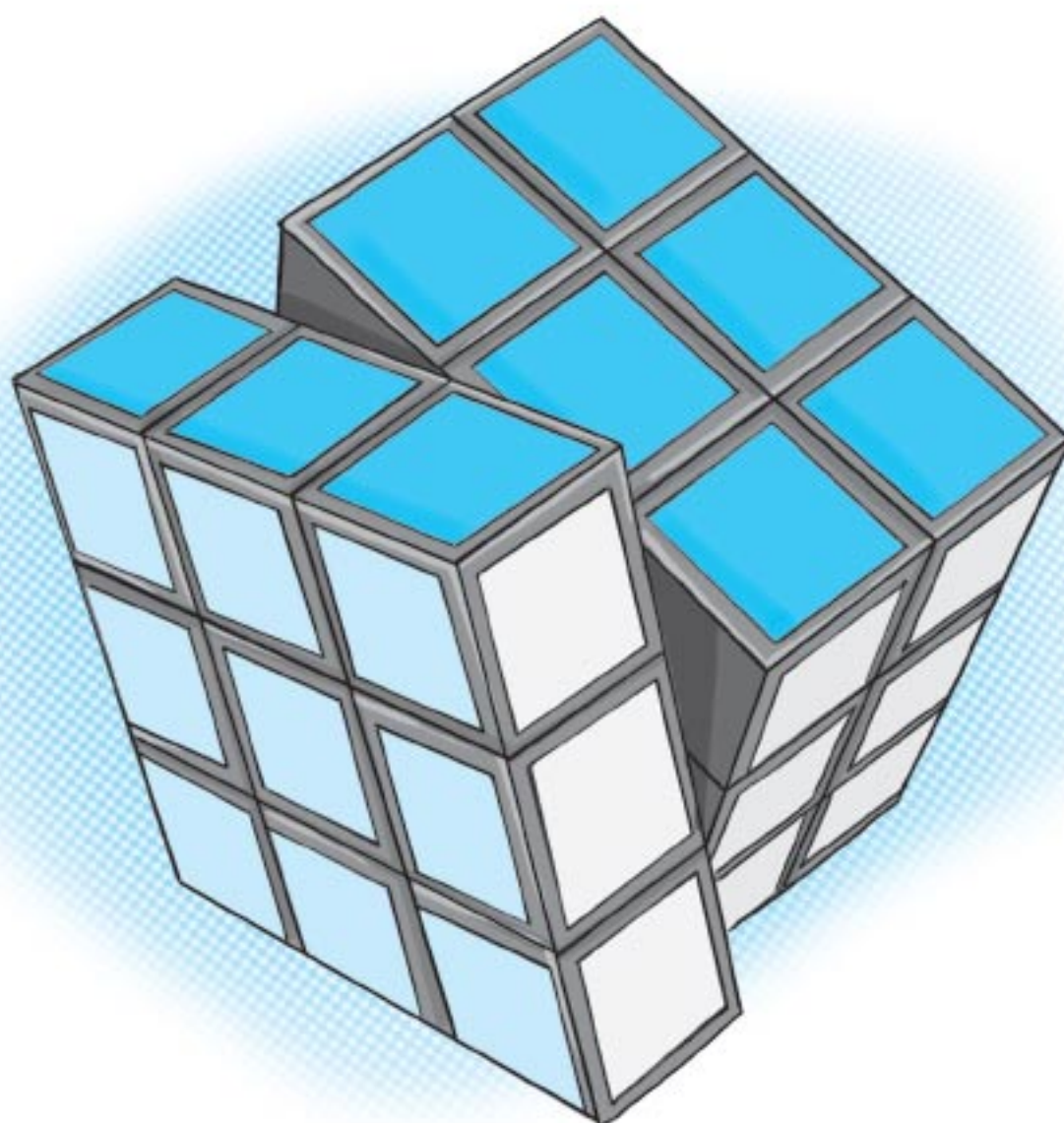
فصل ۸: جمله سازی و تصحیح جملات

بخش ۳

استدلال، درک و تحلیل متن

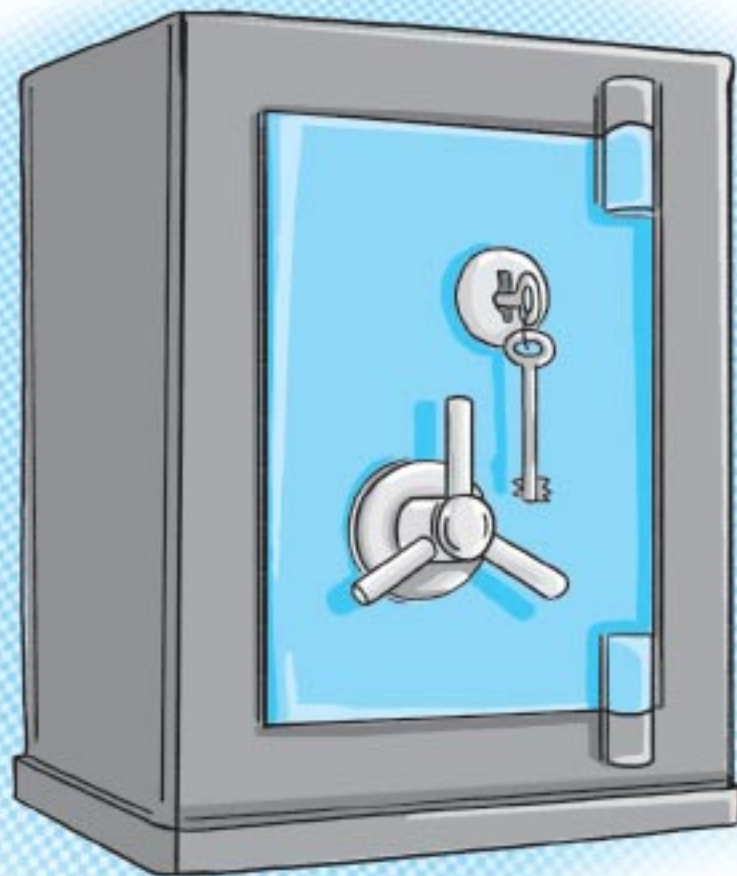
فصل ۹: درک مطلب و نتیجه‌گیری

بخش ۴

مسائل الفبایی و کدگذاری‌های کلامی

فصل ۱۰: سوالات مبتنی بر حروف الفبا

فصل ۱۱: کدگذاری و رمزگشایی‌های کلامی

فصل ۱۱: کدگذاری و رمزگشایی‌های کلامی

مبحث ۹۱ کدگذاری با حروف

مبحث ۹۲ رمزگشایی از حروف

مبحث ۹۳ کدگذاری حروف با اعداد

مبحث ۹۴ کدگذاری اعداد با حروف

مبحث ۹۵ کدگذاری با استفاده از جدول

مبحث ۹۶ کدگذاری کلمات با کلمات

مبحث ۹۷ کدگذاری با یک زبان فرضی

مبحث ۹۸ کدگذاری کلمات با اعداد

مبحث ۹۹ کدگذاری تحلیلی با حروف

مثال یک دستگاه کدگذاری، حروف آ، ب، پ، ... را به صورت ۱، ۲، ۳، ... نشان می‌دهد. این دستگاه، «باخت» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

- ۳۰۹۴ (۱)   ۲۰۹۳ (۲)   ۲۱۹۴ (۳)   ۲۰۸۴ (۴)

پاسخ: گزینه ۳

حروف به صورت زیر کدگذاری شده است:

آ ب پ ت ث ج چ ح خ
۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

بنابراین به جای ب، ۲، به جای الف، ۱، به جای خ، ۹ و به جای ت، ۴ قرار می‌دهیم: یعنی: باخت ← ۲۱۹۴

مثال اگر یک دستگاه کدگذاری «انار» را با کد ۴۲۴۵ و «میگو» را با کد ۳۱۹۶ نشان دهد، «انگور» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

- ۴۲۹۶۵ (۱)   ۴۲۱۹۵ (۲)   ۴۵۳۱۹ (۳)   ۲۴۹۶۴ (۴)

پاسخ: گزینه ۱

با توجه به اطلاعات داده شده، می‌توانیم عدد متناظر با هر حرف را به دست آوریم.

م ی گ و   ا ن ر
۶ ۹ ۱ ۳   ۵ ۴ ۲ ۴

بنابراین عدد متناظر با انگور ۴۲۹۶۵ است.

ا ن گ و ر
۵ ۶ ۹ ۲ ۴

مثال اگر یک دستگاه کدگذاری، «ت» را با کد ۴، «ش» را با کد ۱۶ و «سلام» را با کد ۷۱ نشان دهد، «ارزش» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

- ۷۰ (۱)   ۴۲ (۲)   ۵۰ (۳)   ۶۲ (۴)

پاسخ: گزینه ۲

با کمی دقت متوجه می‌شوید که در این دستگاه، آ، ب، پ، ت، ... با ۱، ۲، ۳، ۴، ... کد شده‌اند: بنابراین:

$$۱۵ + ۲۷ + ۱ + ۲۸ = ۷۱ \Rightarrow م + الف + ل + س = سلام$$

$$۱ + ۱۲ + ۱۳ + ۱۶ = ۴۲ \Rightarrow ش + ز + ر + الف = ارزش$$

به همین ترتیب برای کلمه «ارزش» داریم:

با این اوضاع و احوال گرونی بهتون توصیه می‌کنم که تسلطتون رو روی اعداد بالا بیبرید تا با شنیدن قیمت‌ها مغزتون هنگ نکنه! یکی از دوستانم می‌گفت زنگ زدم قیمت یه ماشین رو سؤال کردم، طرف یه قیمتی بهم گفت که مغزم درجا قفل کرد. بهش گفتم، «این ماشین تمیزه؟» فروشنده گفت، «آره». دیگه نمی‌دونستم پی باید بگم، گفتم، «پیش همه عزیزه؟» فروشنده گوش رو قطع کرد.

پرسش‌های چهارگزینه‌ای

۲۱۷۲. اگر یک دستگاه کدگذاری، کلمه «آلمان» را با کد ۱۹۸۱۶ و کلمه «برزیل» را با کد ۲۴۵۳۹ نشان دهد، «ایران» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

- ۲۴۱۷۶ (۱)   ۱۴۳۹۶ (۲)   ۱۹۱۳۹ (۳)   ۱۳۴۱۶ (۴)

۲۱۷۳. اگر یک دستگاه کدگذاری، کلمه «ظلمت» را با کد ۶۸۵۳ و کلمه «اکبر» را با کد ۲۷۹۱ نشان دهد، «کاظم» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

- ۷۹۵۳ (۱)   ۷۲۶۵ (۲)   ۷۱۸۳ (۳)   ۹۲۸۵ (۴)

۲۱۷۴. اگر یک دستگاه کدگذاری، کلمه «ماهی» را با کد ۳۵۱۹ و کلمه «تابان» را با کد ۲۵۴۵۶ نشان دهد، کلمه «مهتاب» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

- ۳۹۵۴۶ (۱)   ۵۱۲۴۶ (۲)   ۳۵۲۴۵ (۳)   ۳۱۲۵۴ (۴)

۲۱۷۵. اگر یک دستگاه کدگذاری، کلمه «حسن» را با کد ۳۷۴ و کلمه «ترانه» را با کد ۹۶۲۴۸ نشان دهد، کلمه «استراحت» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

- ۲۷۹۶۲۳۹ (۱)   ۲۹۷۶۳۲۹ (۲)   ۳۹۶۸۷۴۲ (۳)   ۷۶۲۳۹۲۸ (۴)

۲۱۷۶. یک دستگاه کدگذاری، «مینا» را با ۳۸۱۲ و «سهیلا» را با ۷۴۸۵۲ نشان می‌دهد. این دستگاه «مهسا» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

۳۵۲۱ (۱)   ۳۷۸۲ (۲)   ۳۴۷۲ (۳)   ۳۴۸۲ (۴)

۲۱۷۷. اگر یک دستگاه کدگذاری، «خرم» را با کد ۳۹۴، «شاد» را با کد ۸۵۷ و «دوری» را با کد ۷۱۹۲ نشان دهد، «خورشید» را با چه کدی نشان می‌دهد؟

۳۹۱۲۸۷ (۱)   ۳۱۹۸۲۷ (۲)   ۳۱۸۹۷۲ (۳)   ۳۱۹۲۸۷ (۴)

۲۱۷۸. اگر یک دستگاه کدگذاری، «فخر» را با کد ۳۹۲ و «هراز» را با کد ۵۲۶۸ نشان دهد، «زرافه» را با چه کدی نمایش می‌دهد؟

۸۶۵۲۳ (۱)   ۸۳۵۲۶ (۲)   ۸۲۵۳۶ (۳)   ۸۲۶۳۵ (۴)

یک دستگاه کدگذاری، «ترافیک» را با کد ۳۵۱۷۹۲ و «موریانه» را با کد ۶۸۵۹۱۰۴ نشان می‌دهد. با توجه به اطلاعات داده‌شده، در سؤال‌های ۲۱۷۹ تا ۲۱۸۶، کلمه‌ی داده‌شده با چه کدی نشان داده می‌شود؟

۲۱۷۹. کامران

۲۱۶۵۰۹ (۴)   ۲۱۶۴۱۰ (۳)   ۲۱۴۵۹۰ (۲)   ۲۱۶۵۱۰ (۱)

۲۱۸۰. فوت‌وفن

۷۸۳۸۷۰ (۴)   ۷۸۳۷۸۰ (۳)   ۷۸۳۷۹۰ (۲)   ۸۷۳۸۷۰ (۱)

۲۱۸۱. کارنامه

۲۱۵۰۱۴۶ (۴)   ۲۱۵۱۰۶۴ (۳)   ۲۱۵۰۱۶۴ (۲)   ۲۱۵۰۱۶۵ (۱)

۲۱۸۲. فرومایه

۷۵۶۸۱۹۴ (۴)   ۷۵۸۶۱۴۹ (۳)   ۷۵۸۶۱۹۴ (۲)   ۷۵۸۱۶۹۴ (۱)

۲۱۸۳. کرامت

۲۱۵۶۳ (۴)   ۲۵۱۶۳ (۳)   ۲۵۶۱۳ (۲)   ۲۵۱۳۶ (۱)

۲۱۸۴. فرانک

۷۱۵۰۲ (۴)   ۷۵۰۲۱ (۳)   ۷۵۰۱۲ (۲)   ۷۵۱۰۲ (۱)

۲۱۸۵. فاکتور

۷۱۸۲۳۵ (۴)   ۷۱۲۳۸۵ (۳)   ۷۱۲۸۳۵ (۲)   ۷۱۲۳۵۸ (۱)

۲۱۸۶. فرمان

۷۵۰۱۶ (۴)   ۷۵۱۶۰ (۳)   ۷۵۶۱۰ (۲)   ۷۵۶۰۱ (۱)

یک دستگاه کدگذاری، «شهریار» را با کد ۸۳۶۵۲۶ و «استفاده» را با کد ۲۴۱۹۲۰۳ نشان می‌دهد. با توجه به اطلاعات داده‌شده، در سؤال‌های ۲۱۸۷ تا ۲۱۹۲، کلمه‌ی داده‌شده با چه کدی نشان داده می‌شود؟

۲۱۸۷. شرافت

۸۶۲۹۱ (۴)   ۸۶۳۹۱ (۳)   ۸۶۲۴۱ (۲)   ۸۶۰۹۱ (۱)

۲۱۸۸. رفتار

۶۹۱۲۶ (۴)   ۶۹۴۲۶ (۳)   ۶۸۱۲۶ (۲)   ۶۹۱۶۲ (۱)

۲۱۸۹. شسته‌رفته

۸۴۱۳۹۶۱۳ (۴)   ۸۴۱۳۶۹۱۳ (۳)   ۸۴۱۳۶۸۱۳ (۲)   ۸۱۴۳۹۱۶۳ (۱)

۲۱۹۰. فرستاده

۹۶۵۱۲۰۴ (۴)   ۹۶۴۱۲۳۰ (۳)   ۹۶۱۴۲۰۳ (۲)   ۹۶۴۱۲۰۳ (۱)

۲۱۹۱. سرشار

۴۸۴۶۲ (۴)   ۴۶۶۲۸ (۳)   ۴۶۸۶۲ (۲)   ۴۶۸۲۶ (۱)

۲۱۹۲. فشرده

۹۴۶۲۱ (۴)   ۹۰۶۸۵ (۳)   ۹۶۸۰۳ (۲)   ۹۸۶۰۳ (۱)

یک دستگاه کدگذاری، «تبریز» را با کد ۳۵۷۹۱ و «همدان» را با کد ۴۶۸۲۰ نشان می‌دهد. با توجه به اطلاعات داده‌شده، در سوالات ۲۱۹۳ تا ۲۱۹۷، کلمه‌ی داده‌شده با چه کدی نشان داده می‌شود؟

تهران ۲۱۹۳	۳۴۲۷۰ (۱)	۳۴۷۲۱ (۲)	۳۴۷۲۰ (۳)	۳۴۲۷۱ (۴)
مازندران ۲۱۹۴	۶۲۱۰۷۸۰۲ (۱)	۶۲۱۰۸۷۰۲ (۲)	۶۲۱۰۷۸۲۰ (۳)	۶۲۱۰۸۷۲۰ (۴)
برنامه ۲۱۹۵	۵۰۷۴۱۶ (۱)	۵۰۷۱۶۴ (۲)	۵۷۰۲۶۴ (۳)	۵۷۰۶۱۴ (۴)
مهربان ۲۱۹۶	۶۵۴۷۲۰ (۱)	۶۴۷۵۲۰ (۲)	۴۶۷۲۵۰ (۳)	۳۶۰۵۲۰ (۴)
نازی‌آباد ۲۱۹۷	۰۲۱۹۵۲۸۲ (۱)	۰۲۱۹۲۵۲۸ (۲)	۰۲۱۲۹۵۸۲ (۳)	۳۲۹۱۵۲۸۲ (۴)
۲۱۹۸ اگر یک دستگاه کدگذاری، «نمایش» را با کد «۳۷۴۲۹» نشان دهد، «ماشین» را با چه کدی نشان می‌دهد؟	۸۴۹۲۵ (۱)	۴۷۹۳۲ (۲)	۷۴۲۹۳ (۳)	۷۴۹۲۳ (۴)
۲۱۹۹ اگر یک دستگاه کدگذاری، «کارتون» را با کد «۹۲۳۸۴۱» و «سینما» را با کد «۶۵۱۰۲» نشان دهد، «تاکسی» را با چه کدی نشان می‌دهد؟	۷۴۹۲۳ (۱)	۸۲۹۶۵ (۲)	۸۲۶۹۵ (۳)	۲۸۶۹۵ (۴)
۲۲۰۰ اگر یک دستگاه کدگذاری، «کیمیا» را با کد «۷۳۹۳۸» و «فروزان» را با کد «۲۱۵۴۸۶» نشان دهد، «ماکروفر» را با چه کدی نشان می‌دهد؟	۹۸۷۱۵۲۱ (۱)	۳۸۷۵۱۰۲ (۲)	۹۸۷۱۵۱۲ (۳)	۹۸۷۵۱۱۲ (۴)
۲۲۰۱ اگر یک دستگاه کدگذاری، «۲۴۶۸۵» را با کد «۳۳۷۷۶» نشان دهد، «۳۵۷۹۱» را با چه کدی نشان می‌دهد؟	۴۴۸۲۶ (۱)	۴۴۸۸۲ (۲)	۴۶۶۸۲ (۳)	۴۴۶۸۲ (۴)
۲۲۰۲ اگر یک دستگاه کدگذاری، «۳۵۷۹۶» را با کد «۴۴۸۸۷» نشان دهد، «۴۶۸۲۳» را با چه کدی نشان می‌دهد؟	۵۷۹۱۴ (۱)	۵۵۹۱۴ (۲)	۵۵۹۳۴ (۳)	۵۵۷۱۴ (۴)
۲۲۰۳ اگر یک دستگاه کدگذاری، «انبه» را با کد «۱۹۲۸» و «مویز» را با کد «۳۷۴۶» نشان دهد، «آبمیوه» را با چه کدی نشان می‌دهد؟	۱۲۳۴۶۷ (۱)	۱۲۴۶۷۸ (۲)	۱۲۳۴۷۸ (۳)	۱۳۴۷۸۹ (۴)
۲۲۰۴ اگر یک دستگاه کدگذاری، «تاریخ» را با کد «۵۸» نشان دهد، «جغرافیا» را با چه کدی نشان می‌دهد؟	۸۹ (۱)	۷۹ (۲)	۸۷ (۳)	۹۷ (۴)
۲۲۰۵ اگر یک دستگاه کدگذاری، حرف «ی» را با کد «۶۴» و کلمه‌ی «ابر» را با کد «۳۰» نشان دهد، کلمه‌ی «غار» را با چه کدی نشان می‌دهد؟	۷۵ (۱)	۷۰ (۲)	۸۰ (۳)	۷۳ (۴)
۲۲۰۶ اگر یک دستگاه کدگذاری، «صندلی» را با کد «۴» نشان دهد، «دانشگاه» را با چه کدی نشان می‌دهد؟	۵ (۱)	۸ (۲)	۶ (۳)	۷ (۴)
۲۲۰۷ اگر یک دستگاه کدگذاری، «گل» را با کد «۱۳» و «رها» را با کد «۵۵» نشان دهد، «پدر» را با چه کدی نشان می‌دهد؟	۷۴ (۱)	۶۰ (۲)	۵۴ (۳)	۷۰ (۴)
۲۲۰۸ اگر یک دستگاه کدگذاری، «آظ» را با کد «۲۰» و «باظ» را با کد «۴۰» نشان دهد، «پاظ» را با چه کدی نشان می‌دهد؟	۴۰ (۱)	۷۰ (۲)	۵۰ (۳)	۶۰ (۴)
۲۲۰۹ اگر یک دستگاه کدگذاری، «بهار» را با کد «۱۸-۳۷-۷-۸» نشان دهد، «تابستان» را با چه کدی نشان می‌دهد؟	۱۰-۳-۱۱-۲۳-۸-۷-۹ (۱)	۱۱-۱۰-۷-۹-۲۰-۸-۳۴ (۲)	۱۰-۷-۸-۲۱-۱۰-۷-۳۵ (۳)	۱۰-۷-۸-۲۰-۱۱-۱۰-۳۰ (۴)
۲۲۱۰ اگر یک دستگاه کدگذاری، «مدرسه» را با کد «۲۸۱۰۱۲۱۵۳۱» نشان دهد، «کلاس» را با چه کدی نشان می‌دهد؟	۲۶۲۵۱۱۶ (۱)	۲۵۲۷۱۳۱۵ (۲)	۲۵۲۷۱۰۱۵ (۳)	۲۵۲۷۰۱۱۵ (۴)
۲۲۱۱ اگر یک دستگاه کدگذاری، «صادق» را با کد «۸۱۱۶» نشان دهد، «وحید» را با چه کدی نمایش می‌دهد؟	۳۹۵۰ (۱)	۳۸۵۱ (۲)	۳۷۴۹ (۳)	۳۹۵۲ (۴)

کدگذاری اعداد با حروف

در سؤالات این مبحث، ارقام و اعداد بر اساس حروف و کلمات کدگذاری می‌شوند: یعنی به جای هر عدد یا رقم، به حرف یا کلمه قرار داده می‌شود. شما باید ارتباط بین حروف و اعداد رو مشخص کرده و بر اساس اون کدگذاری یا رمزگشایی کنید. برای حل این نوع سؤال‌ها ابتدا باید مشخص کنید که هر عدد با کدام حرف متناظره، سپس به جای اعداد و ارقام داده شده، حروف و کلمات متناظر رو قرار بدید. همون طور که در مبحث قبل گفتیم، چون عددها از چپ به راست و در فارسی کلمه‌ها از راست به چپ خوانده می‌شوند، پس باید اولین عدد سمت چپ، مربوط به اولین حرف سمت راست باشه؛ بنابراین رقم‌های عدد داده شده رو از راست به چپ نوشته و کد مربوط به هر رقم رو زیر اون بنویسید. حالا کد به دست اومده رو از راست به چپ بخونید. برای اینکه بهتر متوجه توضیحات داده شده بشید، برید مثال‌ها رو با دقت بخونید.

مثال یک دستگاه کدگذاری، ۲ را با «د»، ۳ را با «س»، ۹ را با «ن»، ۵ را با «پ»، ۴ را با «چ» و ۶ را با «ش» نشان می‌دهد. این دستگاه

۵۹۹۴۲۳ را با چه کدی نشان می‌دهد؟

- (۱) سددسچپ (۲) دسشچس (۳) دسپچن (۴) پنچس (۵) سندشس

پاسخ: گزینه‌ی «۴»

اگر به جای ارقام، حروف متناظر را قرار دهیم، داریم:

۵ ۹ ۹ ۴ ۲ ۳
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
پ ن ن چ د س

بنابراین عدد ۵۹۹۴۲۳ با کد «پنچس» نشان داده می‌شود.

مثال یک دستگاه کدگذاری، ۳۴۵۶ را با کد «جوان» و ۷۴۸۷ را با کد «کودک» نشان می‌دهد. این دستگاه ۷۳۵۸ را با چه کدی

نشان می‌دهد؟

- (۱) کوان (۲) کجاد (۳) جواد (۴) کادو (۵) دوان

پاسخ: گزینه‌ی «۲»

با توجه به اطلاعات داده شده اعداد به صورت زیر کدگذاری شده‌اند:

۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳   ۸ ۵ ۳ ۷
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓   ↓ ↓ ↓ ↓
ک ج ا د   ک ج ا د

بنابراین عدد ۷۳۵۸ با کد «کجاد» نشان داده می‌شود.

پرسش‌های چندگزینه‌ای

۲۲۱۲. یک دستگاه کدگذاری، ۱۵۷۸۹ را با کد «گیلاس» و ۲۳۴۶ را با کد «فندق» نشان می‌دهد. این دستگاه ۳۵۴۷۶ را با چه کدی نشان می‌دهد؟

- (۱) نفاق (۲) فیلاق (۳) نیداس (۴) نیدلق (۵) هیچ کدام

۲۲۱۳. یک دستگاه کدگذاری، ۱۹۴۷۹ را با کد «زنجان» و ۵۲۶۸ را با کد «مشهد» نشان می‌دهد. این دستگاه ۱۹۶۸۲۴ را با چه کدی نشان می‌دهد؟

- (۱) زنهنج (۲) زنهشج (۳) زشهج (۴) زشهج (۵) هیچ کدام

یک دستگاه کدگذاری، اعداد را به صورت زیر کدگذاری می‌کند:

۴ ۶ ۸ ۹ ۳ ۵ ۱ ۲ ۷
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
و د ب ه س ک ی ا ن

با توجه به اطلاعات داده شده، در سؤالات ۲۲۱۴ تا ۲۲۱۷، اعداد داده شده با چه کدی نشان داده می‌شوند؟

۲۲۱۴. ۱۸۴۶۳۲ (۱) بیناس (۲) بیناسد (۳) بیناسد (۴) بیناهد (۵) هیچ کدام
۲۲۱۵. ۸۷۹۳۴۱ (۱) یودنسب (۲) یودسبن (۳) یوکسنب (۴) یوکنب (۵) هیچ کدام

۶۴۹۲۸ . ۲۲۱۶	(۱) اندیک	(۲) ناکید	(۳) ناسیب	(۴) اندیس	(۵) هیچ کدام
۱۹۲۸۳۷ . ۲۲۱۷	(۱) بکدیسو	(۲) بکدیس	(۳) بدکیسا	(۴) بدکیسو	(۵) هیچ کدام
۲۲۱۸ . یک دستگاه کدگذاری. ۱۵۷۲۹ را با کد «سرطان» و ۲۳۴۶ را با کد «ایدز» نشان می دهد. این دستگاه عدد ۲۳۵۴۹ را با چه کدی نشان می دهد؟	(۱) ایسدن	(۲) ایردن	(۳) ایسدن	(۴) ایرسن	(۵) هیچ کدام
۲۲۱۹ . یک دستگاه کدگذاری. ۳۳۹۴۶ را با کد «ممتاز» و ۱۹۸۷ را با کد «کتبی» نشان می دهد. این دستگاه عدد ۹۴۶۷۸ را با چه کدی نشان می دهد؟	(۱) مازبی	(۲) تازیب	(۳) مازیک	(۴) کازبی	(۵) کازمی
۲۲۲۰ . یک دستگاه کدگذاری. ۹۴۳ را با کد «زرد» و ۶۵۸۲ را با کد «سیاه» نشان می دهد. این دستگاه. ۹۶۵۳۸ را با چه کدی نشان می دهد؟	(۱) زرسدا	(۲) زرسدا	(۳) زرسیدا	(۴) زرسید	(۵) زرسده

یک دستگاه کدگذاری اعداد را به صورت زیر کدگذاری می کند:

۰	۵	۸	۷	۶	۱	۲	۹	۳	۴
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
س	ا	و	پ	ر	ب	ک	ش	ج	م

با توجه به اطلاعات داده شده، در سؤالات ۲۲۲۱ تا ۲۲۲۵، اعداد داده شده با چه کدی نشان داده می شوند؟

۴۲۱۶۶۵ . ۲۲۲۱	(۱) سبرپیچ	(۲) سبرپیش	(۳) سپرپیچ	(۴) شپرپیس	(۵) هیچ کدام
۶۷۸۲۵ . ۲۲۲۲	(۱) بکشپق	(۲) بکشجم	(۳) برشپچ	(۴) بکشپش	(۵) بکشپج
۵۵۲۱۸ . ۲۲۲۳	(۱) ککپرش	(۲) ججبرش	(۳) ججبرس	(۴) ججپرش	(۵) سسبرش
۷۲۰۴۳۵ . ۲۲۲۴	(۱) کپمساش	(۲) کپسماج	(۳) پکمساج	(۴) کپمساج	(۵) کجمسپ
۷۳۹۲۱۶ . ۲۲۲۵	(۱) کاوپرب	(۲) کامرپ	(۳) کاوپرپ	(۴) ساشبرک	(۵) کاجبرش

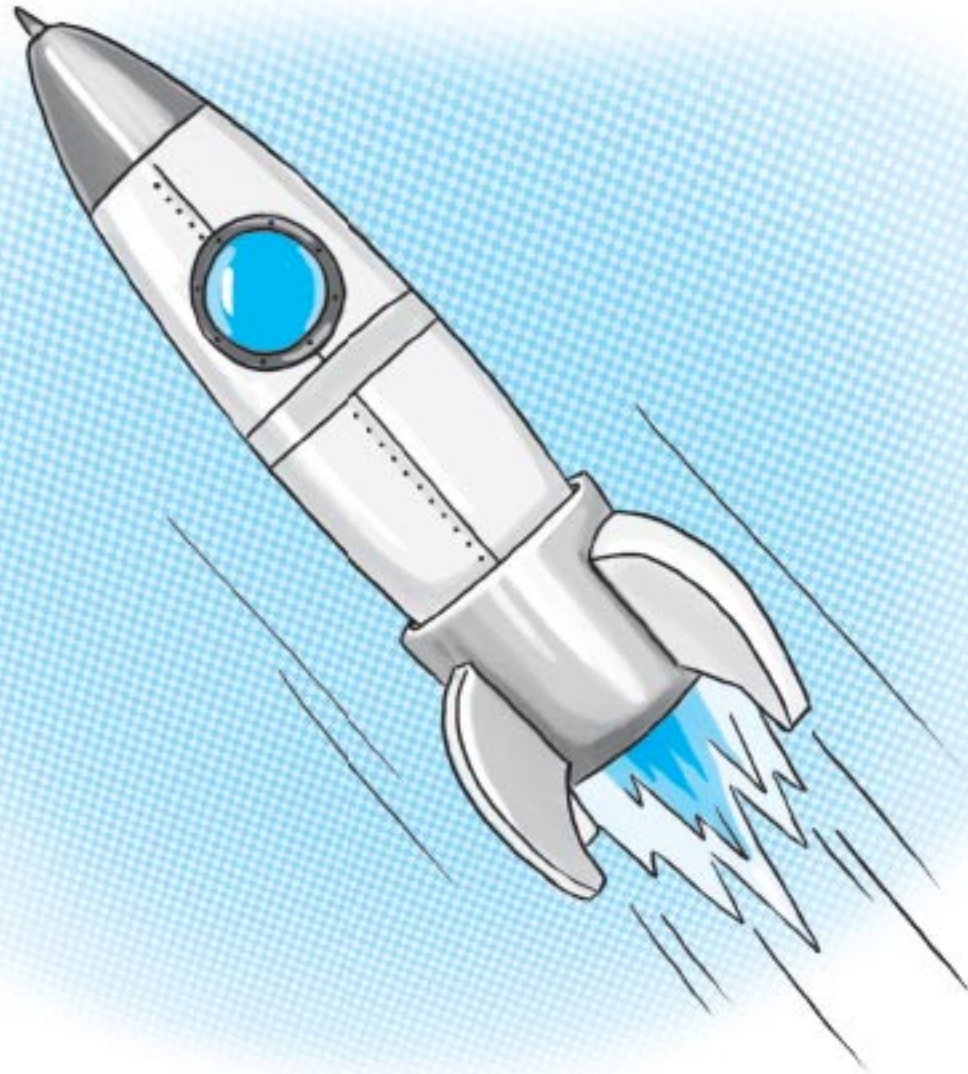
یک دستگاه کدگذاری ۳۶۴۹۲ را به صورت «تکمیل» و ۵۰۸۱ را به صورت «نرده» نشان می دهد. با توجه به اطلاعات داده شده، در سؤالات ۲۲۲۶ تا ۲۲۳۱، اعداد داده شده با چه کدی نشان داده می شوند؟

۳۳۹۸۰ . ۲۲۲۶	(۱) تیتکر	(۲) تتیدر	(۳) تتدیر	(۴) تتدین	(۵) نریر
۶۴۵۸ . ۲۲۲۷	(۱) کمنه	(۲) کمره	(۳) کمرد	(۴) کمرند	(۵) کمند
۹۲۴۸۶ . ۲۲۲۸	(۱) یلمدک	(۲) یلمتک	(۳) یلمرک	(۴) یکمکد	(۵) کیملد
۵۴۳۲۱ . ۲۲۲۹	(۱) نمتلد	(۲) منتله	(۳) نمتله	(۴) نمترل	(۵) نمتره
۹۰۱۸۹ . ۲۲۳۰	(۱) یرکدی	(۲) یرندی	(۳) یرهدی	(۴) نرکدی	(۵) نرکدن
۳۴۲۵۱ . ۲۲۳۱	(۱) تملره	(۲) تملنه	(۳) تملند	(۴) تملنک	(۵) یرملد

بخش ۵

دقت، سرعت، توجه و تمرکز

فصل ۱۲: سنجش سرعت با سؤالات کلامی

فصل ۱۳: سنجش دقت و سرعت با سؤالات تحلیلی

بخش ۶

پاسخنامه

۲۱۶۴. گزینه‌ی «۴»

این دستگاه کدگذاری، ترتیب حروف را برعکس می‌کند.

۲۱۶۵. گزینه‌ی «۲» حروف کلمه‌ی موردنظر، اولین حرف بعد از حروف کد داده‌شده است.

۲۱۶۶. گزینه‌ی «۱» حروف کلمه‌ی موردنظر، به‌صورت یکی‌درمیان، دومین حرف بعد و دومین حرف قبل از حروف کد داده‌شده است.

۲۱۶۷. گزینه‌ی «۲» حروف دوم، چهارم و ششم تغییری نمی‌کند و حروف اول، سوم و پنجم کلمه‌ی موردنظر، اولین حرف قبل از حروف متناظر در کد داده‌شده است.

۲۱۶۸. گزینه‌ی «۲» حروف اول، دوم، سوم، چهارم و پنجم کلمه‌ی موردنظر، به‌ترتیب اولین، دومین، سومین، چهارمین و پنجمین حرف قبل از حروف کد داده‌شده است.

۲۱۶۹. گزینه‌ی «۵» کلمه به دو گروه چهارحرفی تقسیم شده و در هر گروه، ترتیب حروف برعکس می‌شود.

۲۱۷۰. گزینه‌ی «۲» حروف کلمه‌ی موردنظر، چهارمین حرف قبل از حروف کد داده‌شده است.

۲۱۷۱. گزینه‌ی «۱» برای اینکه حروف کلمه را از روی حروف کد به‌دست آوریم، ابتدا باید حرف آخر کد را به اول آن منتقل کنیم؛ سپس هر حرف را به حرف قبل از خودش تغییر دهیم.

مبحث ۹۳ کدگذاری حروف با اعداد

۲۱۷۲. گزینه‌ی «۴» با توجه به اطلاعات داده‌شده، عدد متناظر با هر حرف به‌صورت زیر به‌دست می‌آید:

ای ران → ب ر ز ی ل م ل ا ن
۶ ۱۴ ۳ ۱ ۹ ۳ ۵ ۴ ۲ ۶ ۱۸ ۹

بنابراین کلمه‌ی «ایران» با کد ۱۳۴۱۶ نشان داده می‌شود.

۲۱۷۳. گزینه‌ی «۲» با توجه به اطلاعات داده‌شده، می‌توان عدد متناظر با هر حرف را به‌دست آورد.

ک ا ظ م → ک ب ر ظ ل م ت
۵ ۶ ۲ ۷ ۳ ۵ ۸ ۶ ۱ ۹ ۷ ۲

بنابراین کد متناظر با کلمه‌ی «کاظم» ۷۲۶۵ است.

۲۱۷۴. گزینه‌ی «۴» با توجه به اطلاعات داده‌شده، عدد متناظر با هر حرف به‌صورت زیر به‌دست می‌آید:

م ه ت ا ب → م ا ب ا ن م ا ه ی
۴ ۵ ۲ ۱ ۳ ۹ ۱ ۵ ۳ ۶ ۵ ۴ ۵ ۲

بنابراین کد متناظر با کلمه‌ی «مهتاب» ۳۱۲۵۴ است.

۲۱۷۵. گزینه‌ی «۱» با توجه به اطلاعات داده‌شده، می‌توان کد خواسته‌شده را به‌صورت زیر به‌دست آورد:

ا س ت ر ا ح ت → ت ر ا ن ه ح س ن
۴ ۷ ۳ ۸ ۴ ۲ ۶ ۹ ۹ ۳ ۲ ۶ ۹ ۷ ۲

بنابراین کد متناظر با کلمه‌ی «استراحت» ۲۷۹۶۲۳۹ است.

۲۱۷۶. گزینه‌ی «۲» عدد متناظر با هر حرف به‌صورت زیر به‌دست می‌آید:

م ه س ا → س ه ی ل ا م ی ن
۲ ۱ ۸ ۳ ۲ ۵ ۸ ۴ ۷ ۲ ۷ ۴ ۳

بنابراین کد متناظر با کلمه‌ی «مهسا» ۳۴۷۲ است.

۲۱۷۷. گزینه‌ی «۲» اعداد متناظر با حروف مختلف به‌صورت زیر است:

خ و ر ش ی د → خ ر م ش د و ر ی
۷ ۲ ۸ ۹ ۱ ۳ ۴ ۹ ۳ ۷ ۵ ۸ ۲ ۹ ۱ ۷

بنابراین «خورشید» با کد ۳۱۹۸۲۷ نشان داده می‌شود.

۲۱۷۸. گزینه‌ی «۴» اعداد متناظر با هر حرف به‌صورت زیر است:

ز ر ا ف ه → ف ن ر ه ر ا ز
۸ ۶ ۲ ۵ ۲ ۹ ۳ ۵ ۳ ۶ ۲ ۸

بنابراین «زرافه» با کد ۸۲۶۳۵ نشان داده می‌شود.

در سؤالات ۲۱۷۹ تا ۲۱۸۶، اعداد متناظر با حروف مختلف به‌صورت زیر است:

ت ر ا ف ی ک م و ن ه
۴ ۰ ۸ ۶ ۲ ۹ ۷ ۱ ۵ ۳

۲۱۷۹. گزینه‌ی «۱»

۲۱۶۵۱۰ → ک ا م ر ا ن
۰ ۱ ۵ ۶ ۱ ۲

۲۱۸۰. گزینه‌ی «۴»

۷۸۳۸۷۰ → ف و ت و ف ن
۰ ۷ ۸ ۳ ۸ ۷

۲۱۸۱. گزینه‌ی «۲»

۲۱۵۰۱۶۴ → ک ا ر ن ا م ه
۴ ۶ ۱ ۰ ۵ ۱ ۲

۲۱۸۲. گزینه‌ی «۲»

۷۵۸۶۱۹۴ → ف ر و م ا ی ه
۴ ۹ ۱ ۶ ۸ ۵ ۷

۲۱۸۳. گزینه‌ی «۳»

۲۵۱۶۳ → ک ر ا م ت
۳ ۶ ۱ ۵ ۲

۲۱۸۴. گزینه‌ی «۱»

۷۵۱۰۲ → ف ر ا ن ک
۲ ۰ ۱ ۵ ۷

۲۱۸۵. گزینه‌ی «۳»

۷۱۲۳۸۵ → ف ا ک ت و ر
۵ ۸ ۳ ۲ ۱ ۷

۲۱۸۶. گزینه‌ی «۲»

۷۵۶۱۰ → ف ر م ا ن
۰ ۱ ۶ ۵ ۷

در سؤالات ۲۱۸۷ تا ۲۱۹۲، اعداد متناظر با حروف مختلف به‌صورت زیر است:

ش ه ر ی ا س ت ف د
۰ ۹ ۱ ۴ ۲ ۵ ۶ ۳ ۸

۲۱۹۹. گزینه‌ی «۲» با توجه به اطلاعات داده‌شده، عدد متناظر با هر حرف به‌صورت زیر به‌دست می‌آید:

ک ا ر ت و ن س ی م
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
۰ ۵ ۶ ۱ ۴ ۸ ۳ ۲ ۹

بنابراین کلمه‌ی «تاکسی» با کد ۸۲۹۶۵ نشان داده می‌شود.

۲۲۰۰. گزینه‌ی «۱» با توجه به اطلاعات داده‌شده، عدد متناظر با هر حرف به‌صورت زیر به‌دست می‌آید:

ک ی م ا ف ر و ز ن
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
۶ ۴ ۵ ۱ ۲ ۸ ۹ ۳ ۷

بنابراین کلمه‌ی «ماکروفر» با کد ۹۸۷۱۵۲۱ نشان داده می‌شود.

۲۲۰۱. گزینه‌ی «۲» هر یک از رقم‌ها به‌صورت یکی در میان، یک واحد اضافه و یک واحد کم می‌شوند.

۲۲۰۲. گزینه‌ی «۲» هر یک از رقم‌ها به‌صورت یکی در میان، یک واحد اضافه و یک واحد کم می‌شوند.

۲۲۰۳. گزینه‌ی «۲»

اعداد متناظر با حروف مختلف به‌صورت زیر به‌دست می‌آید:

ا ن ب ه م و ی ز
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
۶ ۴ ۷ ۳ ۸ ۲ ۹ ۱

بنابراین «آبمیوه» با کد ۱۲۳۴۷۸ نشان داده می‌شود.

۲۲۰۴. گزینه‌ی «۴»

اگر حروف الفبا را به‌ترتیب با ۱، ۲، ۳، ... کدگذاری کنیم، داریم:
تاریخ = $۴+۱+۱۲+۳۲+۹=۵۸$

بنابراین کد متناظر با جغرافیا برابر است با:

$$۶+۲۲+۱۲+۱+۲۳+۳۲+۱=۹۷$$

۲۲۰۵. گزینه‌ی «۲» با توجه به اینکه حرف «ی» که ۳۲امین حرف الفبای فارسی است با کد ۶۴ کدگذاری شده، متوجه می‌شویم که حروف الفبا به‌ترتیب با ۲، ۴، ۶، ... کدگذاری شده‌اند؛ بنابراین:

$$۷۰=۲۴+۲+۴۴=غار \quad ۳۰=۲۴+۴+۲=ابر$$

۲۲۰۶. گزینه‌ی «۲» در این دستگاه کدگذاری، کد هر کلمه، تعداد حروف آن کلمه منهای یک است.

۲۲۰۷. گزینه‌ی «۱» با توجه به اطلاعات داده‌شده، حروف الفبا به‌صورت زیر کدگذاری می‌شوند:

$$۱=ی, ۲=ه, ۳=و, \dots, ۳۱=ب, ۳۲=آ$$

بنابراین «پدر» با $۷۴=۲۱+۲۳+۳۰$ کدگذاری می‌شود.

۲۲۰۸. گزینه‌ی «۴»

اگر حروف الفبا را به‌ترتیب با ۱، ۲، ۳، ... کدگذاری کنیم، داریم:

$$۴۰=۲ \times ۱ \times ۲۰=باظ, ۲۰=۱ \times ۲۰=آظ$$

$$۶۰=۳ \times ۱ \times ۲۰=پاظ$$

بنابراین:

۲۲۰۹. گزینه‌ی «۲» حروف الفبا به‌ترتیب با ۷، ۸، ...، ۳۸ کدگذاری شده‌اند؛ بنابراین «تابستان» را می‌توان به‌صورت ۳۵-۷-۱۰-۲۱-۸-۷-۱۰ کدگذاری کرد.

۲۲۱۰. گزینه‌ی «۴»

اگر حروف الفبا را به‌ترتیب با ۱، ۲، ۳، ... کدگذاری کنیم، داریم:

$$۲۸۱۰۱۲۱۵۳۱=۳۱-۱۵-۱۲-۱۰-۲۸=مدرسه$$

$$۲۵۲۷۰۱۱۵=۱۵-۰۱-۲۷-۲۵=کلاس$$

۲۱۸۷. گزینه‌ی «۴»

۸۶۲۹۱ → ش ر ا ف ت
↓ ↓ ↓ ↓ ↓
۱ ۹ ۲ ۶ ۸

۲۱۸۸. گزینه‌ی «۴»

۶۹۱۲۶ → ر ف ت ا ر
↓ ↓ ↓ ↓ ↓
۶ ۲ ۱ ۹ ۶

۲۱۸۹. گزینه‌ی «۳»

۸۴۱۳۶۹۱۳ → ش س ت ه ر ف ت ه
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
۳ ۱ ۹ ۶ ۳ ۱ ۴ ۸

۲۱۹۰. گزینه‌ی «۱»

۹۶۴۱۲۰۳ → ف ر س ت ا د ه
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
۳ ۰ ۲ ۱ ۴ ۶ ۹

۲۱۹۱. گزینه‌ی «۱»

۴۶۸۲۶ → س ر ش ا ر
↓ ↓ ↓ ↓ ↓
۶ ۲ ۸ ۶ ۴

۲۱۹۲. گزینه‌ی «۱»

۹۸۶۰۳ → ف ش ر د ه
↓ ↓ ↓ ↓ ↓
۳ ۰ ۶ ۸ ۹

در سؤالات ۲۱۹۳ تا ۲۱۹۷، اعداد متناظر با حروف مختلف به‌صورت

مقابل است:

ت ب ر ی ز ه م د ا ن
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
۰ ۲ ۸ ۶ ۴ ۱ ۹ ۷ ۵ ۳

۲۱۹۳. گزینه‌ی «۳»

۳۴۷۲۰ → ت ه ر ا ن
↓ ↓ ↓ ↓ ↓
۰ ۲ ۷ ۴ ۳

۲۱۹۴. گزینه‌ی «۴»

۶۲۱۰۸۷۲۰ → م ا ز ن د ر ا ن
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
۰ ۲ ۷ ۸ ۰ ۱ ۲ ۶

۲۱۹۵. گزینه‌ی «۲»

۵۷۰۲۶۴ → ب ر ن ا م ه
↓ ↓ ↓ ↓ ↓
۴ ۶ ۲ ۰ ۷ ۵

۲۱۹۶. گزینه‌ی «۲»

۶۴۷۵۲۰ → م ه ر ب ا ن
↓ ↓ ↓ ↓ ↓
۰ ۲ ۵ ۷ ۴ ۶

۲۱۹۷. گزینه‌ی «۲»

۰۲۱۹۲۵۲۸ → ن ا ز ی ا ب ا د
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
۸ ۲ ۵ ۲ ۹ ۱ ۲ ۰

۲۱۹۸. گزینه‌ی «۴» با توجه به اطلاعات داده‌شده، عدد متناظر با هر حرف به‌صورت زیر به‌دست می‌آید:

ن م ا ی ش
↓ ↓ ↓ ↓ ↓
۹ ۲ ۴ ۷ ۳

بنابراین کلمه‌ی «ماشین» با کد ۷۴۹۲۳ نشان داده می‌شود.

۲۲۱۱. گزینه‌ی «۲»

اگر حروف الفبا را به ترتیب ۱، ۲، ۳، ... کدگذاری کنیم، داریم:

$$ا = ۱ \quad ص = ۱۷ \Rightarrow ۱ + ۷ = ۸$$

$$د = ۱۰ \Rightarrow ۱ + ۰ = ۱ \quad ق = ۲۴ \Rightarrow ۲ + ۴ = ۶$$

بنابراین ۸۱۱۶ = صادق: به همین صورت برای «وحید»، کد ۳۸۵۱ به دست می‌آید:

$$و = ۳۰ \Rightarrow ۳ + ۰ = ۳ \quad ح = ۸$$

$$ی = ۳۲ \Rightarrow ۳ + ۲ = ۵ \quad د = ۱۰ \Rightarrow ۱ + ۰ = ۱$$

مبحث ۹۴ ◀ کدگذاری اعداد با حروف

۲۲۱۲. گزینه‌ی «۴» با توجه به اطلاعات داده‌شده، حروف متناظر با رقم‌های عددهای داده‌شده به صورت زیر است:

۶ ۴ ۳ ۲ ۹ ۸ ۷ ۵ ۱
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
گ ی ل ا س ف ن د ق

بنابراین ۳۵۴۷۶ با کد «نیدلق» نشان داده می‌شود.

۲۲۱۳. گزینه‌ی «۲» با توجه به اطلاعات داده‌شده، حروف متناظر با رقم‌های عددهای داده‌شده به صورت زیر است:

۸ ۶ ۲ ۵ ۹ ۷ ۴ ۹ ۱
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
ز ن ج ا ن م ش ه د

بنابراین ۱۹۶۸۲۴ با کد زندهشج نشان داده می‌شود.

۲۲۱۴. گزینه‌ی «۳» با توجه به اطلاعات داده‌شده، رقم‌های عدد ۱۸۴۶۳۲ به صورت زیر کدگذاری می‌شوند:

۲ ۳ ۶ ۴ ۸ ۱
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
ب ی ن ا س د

۲۲۱۵. گزینه‌ی «۳» با توجه به اطلاعات داده‌شده، رقم‌های عدد ۸۷۹۳۴۱ به صورت زیر کدگذاری می‌شوند:

۱ ۴ ۳ ۹ ۷ ۸
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
ی و ک س ن ب

۲۲۱۶. گزینه‌ی «۵» با توجه به اطلاعات داده‌شده، رقم‌های عدد ۶۴۹۲۸ به صورت زیر کدگذاری می‌شوند:

۸ ۲ ۹ ۴ ۶
↓ ↓ ↓ ↓ ↓
ا ن ک د ی

۲۲۱۷. گزینه‌ی «۱» با توجه به اطلاعات داده‌شده، رقم‌های عدد ۱۹۲۸۳۷ با حروف زیر متناظر هستند:

۷ ۳ ۸ ۲ ۹ ۱
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
ب گ د ی س و

۲۲۱۸. گزینه‌ی «۲» حروف متناظر با رقم‌های عددهای داده‌شده به صورت مقابل است:

۶ ۴ ۳ ۹ ۲ ۷ ۵ ۱
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
س ر ط ا ن ی د ز

بنابراین ۲۳۵۴۹، با کد «ایردن» نشان داده می‌شود.

۲۲۱۹. گزینه‌ی «۲» حروف متناظر با رقم‌های عددهای داده‌شده به صورت مقابل است:

۷ ۸ ۱ ۶ ۴ ۹ ۳
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
م ت ا ز ک ب ی

بنابراین ۹۴۶۷۸، با کد «تازیب» نشان داده می‌شود.

۲۲۲۰. گزینه‌ی «۳» حروف متناظر با رقم‌های عددهای داده‌شده به صورت

مقابل است:
۲ ۸ ۵ ۶ ۳ ۴ ۹
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
ز ر د س ی ا ه

بنابراین ۹۶۵۳۸، با کد «زسپدا» نشان داده می‌شود.

۲۲۲۱. گزینه‌ی «۲» با توجه به اطلاعات داده‌شده، رقم‌های عدد ۴۲۱۶۶۵ به صورت زیر کدگذاری می‌شوند:

۵ ۶ ۶ ۱ ۲ ۴
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
س پ ر ب ر ب ج

۲۲۲۲. گزینه‌ی «۵» با توجه به اطلاعات داده‌شده، رقم‌های عدد ۶۷۸۲۵ به صورت زیر کدگذاری می‌شوند:

۵ ۲ ۸ ۷ ۶
↓ ↓ ↓ ↓ ↓
ب ک ش پ ج

۲۲۲۳. گزینه‌ی «۴» با توجه به اطلاعات داده‌شده، رقم‌های عدد ۵۵۲۱۸ به صورت زیر کدگذاری می‌شوند:

۸ ۱ ۲ ۵ ۵
↓ ↓ ↓ ↓ ↓
ج چ پ ر ش

۲۲۲۴. گزینه‌ی «۴» با توجه به اطلاعات داده‌شده، رقم‌های عدد ۷۲۰۴۳۵ به صورت زیر کدگذاری می‌شوند:

۵ ۳ ۴ ۰ ۲ ۷
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
ک پ م س ا ج

۲۲۲۵. گزینه‌ی «۱» با توجه به اطلاعات داده‌شده، رقم‌های عدد ۷۳۹۲۱۶ به صورت زیر کدگذاری می‌شوند:

۶ ۱ ۲ ۹ ۳ ۷
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
ک ا و پ ر ب

در سؤالات ۲۲۲۶ تا ۲۲۳۱، رقم‌های عددهای داده‌شده به صورت زیر کدگذاری می‌شوند:

۱ ۸ ۰ ۵ ۲ ۹ ۴ ۶ ۳
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
ت ک م ی ل ن ر د ه

۲۲۲۶. گزینه‌ی «۲»
۰ ۸ ۹ ۳ ۳
↓ ↓ ↓ ↓ ↓
ت ت ی د ر

۲۲۲۷. گزینه‌ی «۵»
۸ ۵ ۴ ۶
↓ ↓ ↓ ↓ ↓
ک م ن د

۲۲۲۸. گزینه‌ی «۱»
۶ ۸ ۴ ۲ ۹
↓ ↓ ↓ ↓ ↓
ی ل م د ک

۲۲۲۹. گزینه‌ی «۳»
۱ ۲ ۳ ۴ ۵
↓ ↓ ↓ ↓ ↓
ن م ت ل ه

۲۲۳۰. گزینه‌ی «۲»
۹ ۸ ۱ ۰ ۹
↓ ↓ ↓ ↓ ↓
ی ر ه د ی

۲۲۳۱. گزینه‌ی «۲»
۱ ۵ ۲ ۴ ۳
↓ ↓ ↓ ↓ ↓
ت م ل ن ه

بخش ۷

پیوست دانستنی‌های مفید کلامی

پیوست الف: گنجینه‌ی مفاهیم و معانی واژگان مدرسه‌ای (از سوم تا نهم)

پیوست ب: گنجینه‌ی کامل کنایه‌ها، ضرب‌المثل‌ها، واژه‌های هم‌آوا و ایهام‌ساز

پیوست ب: گنجینه‌ی کامل کنایه‌ها، ضرب‌المثل‌ها، واژه‌های هم‌آوا و ابهام‌ساز

کنایه‌ها

آ

از این جهان به جهان دگر شدن ← مردن
از آن جهان آمده ← از مرگ نجات یافته
از بام افتادن ← بی‌پول و ورشکست شدن
از پای افتادن ← ناتوان شدن
از پای درآمدن ← کشته شدن، مردن
از پای درآوردن ← کشتن
از جا در رفتن ← خشمگین شدن
از جا کنده شدن دل ← ترسیدن
از جای شدن ← عصبانی شدن (از کوره در رفتن)
از چاله به چاه افتادن ← به گرفتاری بدتر دچار شدن، بدتر شدن اوضاع
از خستگی به جان آمدن ← ناتوان و عاجز شدن
از خود به در شدن ← از خود بی‌خود شدن
از خون، شیر ساختن ← توانا و ماهر بودن
از دهن افتادن ← سرد و غیرقابل خوردن شدن
از راه مرو ← فریفته نشو، اشتباه نکن
از زیر سنگ هم شده ← با تحمل سختی و تلاش بسیار
از عرش به فرش آمدن ← خوار و ذلیل شدن
از نیش، نوش ساختن ← ماهر و توانا بودن
از همه بریدن ← گوشه‌گیر شدن
استخوان‌سوز ← بسیار دردناک و آزاردهنده
افتاده ← ناتوان و درمانده (یا متواضع)
افسار گسیخته ← ره‌اشده، شتابان و غیرقابل کنترل
انگشت خاییدن ← دریغ و افسوس خوردن
انگشت روی کسی گذاشتن ← نشان دادن یا مدنظر قرار دادن کسی
اوراق شستن ← از بین بردن و پاک کردن نوشته‌ها
آب از سر گذشتن ← نترسیدن
آب به دهان خشک شدن ← تعجب کردن، ترسیدن
آب روی آتش ریختن / آب بر آتش زدن ← آرام کردن اوضاع
آب شدن کسی ← شرمنده شدن کسی
آسمان جُل ← بینوا و فقیر
آسمان گیر شدن ← آشکار شدن، مشهور شدن
آش‌ولاش ← زخمی و آسیب‌دیده
آفتاب تیغ کشید ← آفتاب بیرون آمد و طلوع کرد
آگنده‌گوش ← گر، ناشنوا
آیه‌ی یاس خواندن ← ناامید بودن

ب

با سر دویدن ← با شوق رفتن
باب دندان ← مطابق سلیقه و میل
باد به دست داشتن ← بی‌حاصلی
بادیا ← سریع
باریک‌بین ← نکته‌سنج و بادقت

بال شکسته داشتن ← معلول و ناتوان بودن
بالا کشیدن ← به زور تصاحب کردن
بر آب بودن / بر باد بودن چیزی ← ناپایدار بودن چیزی
بر سر سفره‌ی رنگین کسی نشستن ← مهمان کسی
شدن و از قیل کسی زندگی را گذراندن
بر قوران تخیل راه رفتن ← خیال ورزیدن
بر قدم کسی قدم کشیدن / از قلم کسی رقم کشیدن ← تقلید و پیروی از کسی
بر منکر چیزی لعنت فرستادن ← باور کردن چیزی
برگ سفر بستن ← آماده‌ی سفر شدن
بستن دست کسی ← اسیر و گرفتار کردن کسی
بسمل کردن ← ذبح کردن و سر بریدن
بلند بودن دست کسی ← توانایی و قدرت داشتن
بنای زندگی بر آب دیدن ← امید به زندگی نداشتن یا
مرگ خود را نزدیک دیدن
بور شدن ← شرمنده شدن، خجالت‌زده شدن
بوسیدن دست کسی ← قدردانی از کسی
به آخر خط رسیدن ← در شرف مرگ و نابودی قرار
داشتن

به باد رفتن ← نابود شدن
به بند آوردن ← اسیر کردن
به تنگ آمدن ← خسته شدن
به تیر دوختن کسی ← با تیر زدن و کشتن کسی
به چشم خوردن ← دیده شدن
به خون کشیدن ← نابود کردن و کشتن
به دام چیزی افتادن ← گرفتار شدن به چیزی
به درک فرستادن ← نابود کردن
به زه کردن کمان ← آماده کردن کمان
به سر شدن ← پایان یافتن
به شاگردی رفتار کسی رفتن ← تقلید و پیروی از کسی
به گوشه‌های خزیدن ← انزوا و تنهایی گزیدن
به میدان باش ← مبارزه و جهاد کن، قیام کن
به نیش (دندان) کشیدن ← خوردن
بی‌دست و پای ← ناتوان

پ

یا در رکاب داشتن ← آماده‌ی حرکت بودن
یا فشردن ← مصمم شدن
یایی شدن ← اصرار کردن، دنبال کردن و پیگیر بودن
یای در دامن آوردن ← انزوا و گوشه‌گیری
یای یک سو نهادن ← کاری نکردن، کناره‌گیری از کاری
یای‌کشان رفتن ← کند و آرام و به‌سختی رفتن
یای‌کوبان ← شاد و بانشاط
یخته ← بانجربه، کسی که مسیر عشق را طی کرده
پر و بال دادن به کسی ← توجه و لطف کردن به کسی
پراکنده شدن نام کسی ← مشهور شدن کسی
پرچمدار ← رهبر و پیشوا
پرده برداشتن از رخسار ← آشکار شدن
پرده‌داری ← افشاکردن راز، هتاک‌ی و آبروریزی

پر زرق و برق ← تجملاتی و پرشکوه
پریدن رنگ از رخ ← ترسیدن
پشت بر زمین بودن ← کامروا بودن، مساعد بودن اوضاع
پشت دست را داغ کردن ← توبه کردن، پشیمان شدن
و عبرت گرفتن
پشت راست کردن در کاری ← توانایی و قدرت یافتن
در کاری، محکم کردن موقعیت خود در کاری
پشت کسی را به خاک رساندن ← شکست دادن کسی
پنجه کردن با کسی ← جنگیدن و درافتادن با کسی
پنهان شدن فروغ کسی ← به پایان رسیدن عمر یا
قدرت کسی
پوست و استخوان شدن ← لاغر شدن
پولادبازو ← نیرومند و قوی
پیر شوی ← عمر طولانی داشته باشی
پیراهن بر تن دریدن ← شادمانی
پیشانی بر خاک گذاشتن ← سجده کردن
پیشانی بلند داشتن ← نیک‌اقبال بودن

ت

تا خِرخره خوردن ← خیلی خوردن
تا دوقدمی چیزی بودن ← خیلی نزدیک بودن به
چیزی
تا کردن ← کنار آمدن، رفتار کردن
تاج سر بودن ← عزیز و سرور بودن
تاج و تخت دادن به کسی ← به پادشاهی رساندن کسی
تازه شدن ← زنده و باطراوت شدن
تخم نیکی کاشتن ← نیکی کردن
تردامن ← ناپاک و گناهکار
تره خرد نکردن ← ارزش قائل نشدن
تک‌وتوک ← بسیار اندک
تمام‌عیار ← کامل و خالص
تن در گل رفتن ← نابود شدن، مردن
تن در ندادن ← نپذیرفتن، راضی نشدن
تنگ‌نظر ← کوتاه‌بین و حسود
تیر از شست رفته باز نمی‌گردد ← کار از کار گذشته و
چاره‌جویی بی‌فایده است.
تیره‌روان ← بدذات، گناهکار
تیره‌روز ← بدبخت و بیچاره
تیزیا ← شتابان و سریع گذرنده

ج

جام گرفتن ← شراب نوشیدن و عیش و خوش گذرانی
جامه دریدن ← نهایت شوق و شادمانی
جان فرسودن ← عذاب و آزار دادن
جان کندن ← مردن
جگردوز ← کشنده و مهلک
جگرسوز ← آزاردهنده، زجرآور
جویده جویده ← آرام و به‌آهستگی
جهان گیر شدن ← مشهور شدن
جیک کسی در نمی‌آمد ← همه ساکت بودند

گ

گذشتن از چیزی ← رها کردن چیزی
گذشتن تأثیر اختیر کسی ← از بین رفتن خوشبختی کسی
گرد بر آوردن از چیزی ← نابود کردن چیزی
گردن نگذاردن ← اطاعت نکردن
گردیدن از چیزی ← منصرف شدن از چیزی
گرم شدن چانه ← به حرف افتادن، زیاده گوی شدن، پرحرفی کردن
گرم و سرد روزگار چشیده ← باتجربه
گره زد دل گشودن ← ترک ناراحتی
گزیده شدن از کسی ← آسیب دیدن از کسی
گشوده شدن در بر کسی ← حل شدن مشکل کسی، رهایی یافتن کسی از مشکل
گل زدن به جایی ← بستن جایی
گلرخان ← زیبارویان
گل عذار ← زیبارو
گلوگیر بودن ← مایه‌ی رنج و آزار بودن، گشونده و خفه کننده بودن
گندم از گندم بروید، جو زجو ← هر کاری نتیجه‌ی خودش را دارد
گندم‌نمای جو فروش بودن ← ریاکار بودن
گوش به راه بودن ← منتظر بودن
گوشش بدهکار نبود ← توجه نمی کرد
گهی پشت به زین، گهی زین به پشت ← همراه بودن سختی و راحتی

ل

لای کتاب را باز کردن ← مطالعه کردن
لب را به دندان گزیدن ← حسرت خوردن
لب گشودن ← سخن گفتن
لرزیدن دل ← ترسیدن
لنگر گرفتن ← توقف کردن

ضرب‌المثل‌ها

۲

آب از آب تکان نخوردن: کنایه از آرامش، بدون نگرانی
آب از آسیاب افتادن: برقرار شدن آرامش - خاموش شدن سروصدا
آب از سر گذشتن: امید نداشتن - به پایان آمدن کاری
آب آمد و تیمم باطل شد: اصل کار آمد و فرع بی‌مورد است.
آب توی دلش تکان نمی خورد: آرام و آهسته حرکت می کند.
آب خوش از گلو پایین نرفتن: راحتی نداشتن
آب در گوزه و ما تشنه لبان می گردیم: هدف و مقصود در نزدیکی ما قرار دارد، اما به دنبال آن می گردیم.
آب را از سر چشمه باید بست: جلوی ضرر و زیان را از مبدأ باید گرفت.
آب زیر پوستش رفته است: کمی چاق شده است - وضع مالی اش بهتر شده است.
آبشان در یک جوی نمی رود: با هم توافق ندارند - با یکدیگر خوب نیستند
آب غوره گرفتن: گریه کردن - گریستن

م

مابقی را تقدأ خط بکش ← بقیه را نادیده بگیر و از آنها صرف نظر کن
ماسیدن توطئه ← عملی شدن و شکل گرفتن توطئه
ماه روی ← زیبا
مثل باد رفتن ← سریع رفتن
مثل بلبل خواندن ← سریع و روان خواندن
مثل شاخ شمشاد ← سر حال و شاد
مثل علم یزید ماندن ← دراز و بلندقد بودن
محل نگذاشتن ← بی‌اعتنایی کردن
محمل آراستن ← آماده‌ی سفر شدن
مرتعش شدن تارهای قلب ← تحت تأثیر قرار گرفتن
مرد میدان نبودن ← جرأت و توانایی نداشتن
مرده بودن بخت کسی ← بدبخت بودن کسی
معیشت تنگ داشتن ← سخت زندگی کردن
مغز کسی را بر آوردن ← کشتن کسی
متنی کردن ← از خود سخن گفتن، لاف زدن
میدان دادن ← فرصت دادن

ن

نامه‌ی عمل در دست راست داشتن ← رستگار بودن
نسل کسی را برداشتن ← نابود کردن نسل کسی
نفس بر نفس ← پی در پی، مدام
نفس در سینه حبس کردن ← سکوت کردن، سخن نگفتن
نفس راست کردن ← نفس عمیق کشیدن و آرامش پیدا کردن
نقش بر آب کردن ← باطل کردن و از بین بردن
نقش زمین شدن ← از خستگی روی زمین افتادن
نمک‌نشناس ← قدرشناس
نیلی پوش ← عزادار

و

وزن نهادن ← بی‌ارزش دانستن، مورد بی‌توجهی قرار دادن

ه

هبل و هپو ← بی‌نظم و بی‌مسئولیت
هردمبیل ← بدون نظم و نامرتب
هفت‌خط بودن ← نهایت نیرنگ‌بازی
همپا ← همراه
هم‌عنان ← همراه، دوش‌به‌دوش
هم‌قسم ← هم‌پیمان، متحد
هم‌قطار ← دوست، همکار و هم‌ردیف
هیج برو بر گرد نداشتن ← منطقی و حتمی بودن

ی

یار فلک بودن ← داشتن مقام بلند، ارزشمندی
یک دامن ← بسیار زیاد
یک موی ← مقدار ناچیز و کم
یک پارچه ← یک دست و کامل
یکه‌تاز ← بی‌نظیر و یگانه
یک زبون به اندازه‌ی کف دست داشتن ← حرف و گستاخ بودن

آتش زیر خاکستر: آرامش موقت - مودعی
آخر کار خود را کردن: به مقصود خود رسیدن - به هدف خود نائل آمدن
آخوند شدن چه آسان و انسان شدن چه مشکل: سواد پیدا کردن راحت است، اما انسان شدن سخت است.
آدم باید لقمه را به اندازه‌ی دهانش بگیرد: باید با توجه به توانایی خود، کاری را انجام داد.
آدم شاخ در می آورد: شدت تعجب - حرف‌های دروغ و غیر قابل قبول
آدم گدا این همه ادا: آدم‌های فقیر بیشتر ادا دارند، بیشتر عیب و ایراد می گیرند.
آدم گرسنه سنگ راهم می خورد: به کسی می گویند که به بهانه‌ی مطلوب نبودن غذا از خوردن آن امتناع می کند.
آدم مفت‌خور خوش‌سلیقه می شود: کسی که چیزی را رایگان به دست می آورد، بر آن ایراد می گیرد.
آدم ناشی شرنا را از سر گشاد آن می زند: کسی که از انجام کاری اطلاع ندارد و آن را نادرست انجام می دهد.

آب‌کش به کف گیر می گوید چقدر سوراخ داری: کسی که خودش عیب بسیار دارد و به اندک عیب دیگری ایراد و خرده می گیرد.
آیم است و گاوم است، نوبت آسیابم است: در یک فرصت محدود، چندین کار با هم داشتن
آب نخوردن چشم: امیدی نداشتن
آب و تاب دادن: به موضوعی اهمیت زیادی دادن - اغراق کردن
آب در دست داری، نخور بیا: فوق‌العاده عجله و شتاب داشتن
آبی از او گرم نمی شود: امکان انجام دادن کار از او نیست - نباید به او امیدی داشت.
آبی که به زندگی ندید حسین / چون گشت شهید بر مزارش بستند: در زمان لزوم توجهی به کسی نکردن - در غیر زمان به آن پرداختن، مانند نوشداروی پس از مرگ سهراب
آتش چون برافروخت بسوزد تر و خشک: در اثر حادثه، گناهکار و بی‌گناه با هم از بین می روند.